

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 hetilap egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Másodszor

rekviráltak Sárosban gabonát.

Százötven vasúti kocsis gabonát kellett beszolgáltatni Sáros orszádjára, szegényes földjének.

Ennyit kért tőlünk a haza.

És Sáros nem százötven, hanem százkilencvenkét kocsis gabonát szállított be az élelmezési központnak.

Nem mintha feleslege lett volna, nem mintha Sáros kamráiban, magtáraiban poshadna a feles élelem, hanem csupán azért, mert Sáros úri- s parasztnépe egyaránt megérti a nehéz idők szülte kötelességét a hazával, a közzel szemben.

Az eredmény egyedül álló az országban.

S ezt az eredményt a sárosi nép és a sárosi közigazgatás önfeláldozása s páratlan lelkiismeretes munkája szülte.

Mint már amyiszor, Sáros most is elől járt a hazafias kötelességteljesítésben s népe — melynek fiai a harctereken küzdve oly sok dicső-

séget szereztek a magyar fegyvernek — újból tanújelét adta magas erkölcsi érzésének, hazafias gondolkozásmódjának s szívesen szorított egyet nadrágszíján, hogy odaadja utolsó falatjának a felét is.

Lehetetlen meghatottság nélkül meg nem emlékezni e tényekre.

S tőlünk — a krónikásoktól — se vegye senki rossz néven, ha az elismerés s a csodálat hangján emlékezünk meg Sáros földjének úri- és parasztnépéről s ennek ügyét mindenkor lelkesedéssel, hozzáértéssel s a legnagyobb odaadással szolgáló közigazgatásról, melynek terhei, kötelességei s munkája e borzalmas időkben oly nagyon megsokasodtak, megnehezültek, s mely ennek dacára példaadó lelkesedéssel állja helyét.

*

Olvasóközönségünket bizonyára érdekli, hogy a megye egyes vidékei mily arányban járultak hozzá a teherviseléshez.

Erre az alábbi számhalmaz adja meg a választ.

Hazugságok és hipotézisek a világháborúban.

Írta és az Eperjesi Széchenyi-körben előadta:
 dr. Mészáros Lajos.

Mindenekelőtt legyen szabad megjegyezni, hogy e közlemény nem tarthat igényt a cikkek szokásos színvonalára, amennyiben csak kivonat jellegével bír és az előszóval mondottak improvizált hatékonyságát természetesen nem pótolhatja. Az előadás célja volt: megkeresni és megtalálni azokat az igazi hatóokokat és tényezőket, melyek e kérdés történelem-bölcseleti és kritikai, nemkülönben politikai-bölcseleti taglajásánál adódnak és ténylegesen felvetődtek.

Nem új dolgok elmondására vállalkoztam. A kérdés összetevődött a hírlapok napi háborús kommentárjából és a megjelent publicisztikai dolgozatokból, részben külföldi lapszemlével egybekötve. Azt kell, hogy mondjam, a mai rapid journalismus, a rohanást folyó élet nem enged fizikai időt sem egy-egy felvetődött eszme következetes végiggondolására, kiélésére. Az események szédületes forgatagában a történelem kritikusa megáll és vár, csak Clio jegyez szorgalmasan a táblájára.

Tényleg úgy vagyunk saját korunkkal, hogy összefoglalólag, pragmatikusan nem vagyunk képesek megítélni, mert csak analitikailag vizsgálhatjuk, azaz egy-egy tény, adatot, hírt, eszmét; de összevetőleg, szintézissel, a világháború valamely szakának mérlegkészítésére, a rejtett rúgók feltárására még nem vagyunk képesek. Talán egy nemzedéknek kell elmúlni, hogy mindennek a miértjét értsük és az emberiséget eddig ért legborzalmasabb népi- és faji háborúját tisztán láthassuk. Így volt ez az utolsó világháborúval is: a napoleoni (megszakításokkal 15 évig tartó) világháború történet-bölcseleti megítélésével is.

És akkor is voltak: hazugságok és hipotézisek. Akkor egyet támadtak majdnem az összes többiek és — sajátságos — akkor is azok az államok, illetőleg vezetőik hazudtak, akiknek Napoleonnal szemben igazuk nem volt, de az ürügyre kellett a jog, szabadság, civilizáció stb. igazság mázát ruházni, mert «hazudni rút»... mondja a költő. És azok a népek akkor is hittek hideg gonoszsággal hazudó vezéreiknek, éppen mint ma. Azt a világháborút a fegyverek kétségtelen fölénye döntötte el. A mai világháború azonban nemcsak a harctereken folyik. Egyidejűleg folyik a közgazdasági életben és — mint teljesen új tényező — az országok politikai sajtójában is.

Hogyan születnek a politikai hazugságok és hipotézisek? A tömeglélektan azt tanítja, hogy minden tömeg agglomeráció és emberi egyesülés haladás-törekvésében, kifejeződési vágyában, élniakarásában két nagy lelki motivum épül fel, ezek: az érdek, illetve az a gazdasági életelv, amely köré az érdekeltek csoportosulnak és a rokonszenv. Amaz a fizikai lét birodalmát urálja, emez a lelki ösztönök — tudatos, vagy kevésbé tudatos, esetleg tudattalan (és ez az igazi «népi»)

Járás vagy város	A rekvirált								Járásonkénti végeredmény
	búza	rozs	árpa	zab	kétszeres	bab	ten-geri	köles	
	métermázsákban								
Bártfai	21·17	388·25	688·42	1223·31	—	—	—	—	2321·15
Eperjesi	290·91	887·56	1809·63	185·40	—	—	—	—	3173·50
Felsővízközi	32·38	54·28	33·74	263·80	—	—	—	—	384·20
Giráltyi	169·92	347·21	565·12	824·35	—	49·94	—	—	1956·54
Héthársi	33·50	71·—	1074·50	1313·—	—	—	—	—	2492·—
Kisszebeni	254·64	322·21	2022·74	328·46	36·36	1·74	—	—	2966·15
Lemesi	809·78	756·82	814·94	601·—	14·58	26·35	0·25	0·75	3024·47
Eperjes város	5·48	37·19	106·30	18·72	—	—	—	—	167·69
Bártfa	1·70	—	80·68	230·83	12·01	—	—	—	325·22
Kisszeben „	1·73	15·74	82·10	52·78	—	—	—	—	152·35
Összesen	1621·21	2880·26	7278·17	5041·65	62·95	78·03	0·25	0·75	16963·27
Vámmalmokban összegyűlt vámgabona									
1916. dec.-ben	253·08	692·41	339·17	30·81	—	—	0·38	—	1315·85
1917. januárban	197·99	557·95	208·01	41·47	—	—	0·54	0·05	1006·01
Vámgabona összesen	451·07	1250·36	547·18	72·28	—	—	0·92	0·05	2321·86
Főösszeg	2072·28	4130·62	7825·35	5113·93	62·95	78·03	1·17	0·80	19285·13

végeredményében elemezhetetlen — sajátossága. Az az erősebb, a nagy történelmi idők velejárója, ez a gyöngy de adott időben nem kicsinylendő tényiség. Például: nagy volt mindig a rokonszenv Lengyelország szomorú sorsa iránt, de jól mondta a mi Kossuth Lajosunk: «A rokonszenv megvolt, de Lengyelország nincs többé». Az érdek, a gazdasági életelv uralma nem valami szégyelni való emberi gyarlóság, de az embernek a természet fölé való kerekedését jelenti, szükségleteinek több, jobb, olcsóbb alakban való megszerzése végett. Így hát Lengyelország visszaállítása a központi hatalmak részéről, a gazdasági élet erejének irányába esik.

Jól tudjuk azonban, hogy valamely érdek — még magánégyének között is — nem jelenik meg a maga spontaneitásában. Az emberek szeretik elburkolni materiális dolgaikat. Arról is sokat lehetne mondani, hogy a társadalmi élet a tisztán materiális ügyleteknél, jószágyszerzési tényeknél mennyi külszín, kibúvót, formalitást használ, hát még az államok mint nemzetközi jogalanyok? Messze vinne feladatomból, ha illusztrálnám azt a tömeglélektani processzust, ahogyan pl a politikai étvágy, a hódításvágy, a kereskedelmi versenyben az elsőbbségszerzés stb. érveket és szövegeket halmoz össze a maga jól tudott, igazi céljainak elérése közben, a nagy tömegek megnyerésére.

Ennek a folyamatnak az igazi harctere: a sajtó. Az entente népeinek nagy tömege közül kevesen tudják azt az igazi érdeket, amely vezéreiket eltölti, karöltve az érdekelt, a nagyipari kapitalista osztályokkal és az imperialista pénzaisztokráciával, — mégis azt hiszik, tudják, miért harcolnak ellenünk, miért kell — az ő felfogásuk szerint — minket legyűrniök. Hogyan tudják, honnan veszik világbakürtölt elveiket, eszméiket, kiszólásaikat? Onnan, mert az érdek — amikor elhagyja az avatott érdekeltség körét és a tömeg közé dobják azok, akiknek érdeke az, hogy az ő érdeküket a nagy tömeg, a nép szolgálja, mert csak úgy és azon keresztül érhetik el céljaikat, — általában a tömeg szája íze szerint lesz belőle: *jelszó*. A jelszavakból magyarázzák ki az igazukat és tovább szövik.

érvelnek mindaddig, amíg politikában, közéletben, társadalmi csoportosulásokban hitté, meggyőződésé válik és akkor már az érdek neve: *közvélemény*. Ennek a papírháborúnak a színtere a sajtó, anyaga a közvélemény szólanai, főtípusa a kormányférfiak nyilatkozatai és oraculum: a parlamenti szónoklat.

És ha az ellenséges táborból szertehangzó frazeológiát bonckés alá vesszük és a történelmi megítélés szemüvegén át nézzük, akkor a mi szempontunkból megtaláljuk a hazugságokat és hipotéziseket a jelszó és a közvélemény alakjában. fellebbentve az álarcot az ott húzódó gazdasági érdekről, melynek a többi pszihikai motívum csak staffage ul szolgál. A világháborúnak két főjelszava van: militarizmus, mondják ők, marinizmus, mondjuk mi. Jőjjünk tisztába a két sokat hangoztatott, de kevésbé értett jelszóval.

Mi értendő *militarizmus* alatt? Értjük alatta ama állampolitikai rendszert, amelynél fogva valamely állam haderejét, fegyveres felkészültségét, iparának mobilizálását hadi célokra, valamint katonai technikai berendezését a polgári társadalom többi szerveinek fölé és elé helyezi, azt fokozatosan fejleszti, tekintet nélkül azokra az anyagi áldozatokra és az adózók megterhelésére, amellyel az jár. Megkülönböztetünk agresszív és defenzív militarizmust. A történelem az újkorban, már a XVIII században két igazi militarista államot ismer: Orosz- és Poroszországot.

Megállapítást nyert, hogy Oroszország kezdetül mint agresszív militarista állam szervezkedett kimondott hódítási szándékkal, míg Nagy Frigyes Poroszországa, a német-római birodalom akkori partikulárizmusa mellett és a hatalmas Habsburg birodalom szomszédosságában defenzív militarista jellegű volt: «megverlek, ha megtámadsz» jelisével. A militarizmus igazi átka a világbékének az 1870—1871. évi francia—német háború óta lett, amikor Franciaország — a revanche gondolata által eltelve — megkezdte a versenyt Németországgal szemben. Az entente szövetség létrejötté egyenesen agresszív militarista felkészülődéssel járt és Németországot — már földrajzi helyzeténél is — a defenzív készenlétre készítette. A militarizmust nem a németek

szabadították Európa népeire, annak a patentiroszásáért Oroszországot terheli a felelősség:

És a *marinizmus*, a mi jelszavunk az entente ellen, mit jelent? Jelenti Anglia százados monopolisztikus hatalomtörökését a tengeren, melynél fogva hadiflottájával kizárólagosságot és elsőbbséget akar biztosítani magának a tengerentúli kereskedelemben és a gyarmatpolitikában annak megszerzése és életképessége tekintetében, mindezt csakis Németországgal szemben, — amit azáltal vél elérni, hogy a főbb szénállomásokat tengeri kijárókat és tengerszorosokat megszállta és az azon való átkelést elhatározásától teszi függővé. Ők a porosz militarizmust vádolják a világ felfordulásáért, mi az angol marinizmus! E néhány tény és néhány adat eleget mond, a két jelszó jogosultsága vagy jogosulatlansága közül válasszon az objektív gondolkozó. A vitát most dönti el a kard, a toll és a gyomor. (Folyt. köv.)

SZÉCHENYI-KÖR.

Felolvasó-estély. Az Eperjesi Széchenyi-kör legközelebbi felolvasó estélye *febr. 14-ikén*, szerdán d u 6 órakor lesz. Ez alkalommal felolvasást tart *Porubszky Béla*, sóvári bányahivatali főnök úr: «*A bányászat és kohászat fontossága és szerepe a világháborúban*» címen, szavai: *Kémarszky Lajos* úr. Az érdekes és tartalmas felolvasó-estélyt a legmelegebben ajánljuk a közönség figyelmébe.

Új alapító-tagok. A *Sárosvármegyei Takarékpénztár*, a *Sárosvármegyei Szesztermelő Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezete*, az *Eperjesi Takarékpénztár* és *Grossmann Ármin* úr 200—200 kor.-val beléptek a Széchenyi kör alapító-tagjainak a sorába. A nagylelkű alapítóknak hálás köszönetet mond a Széchenyi-kör elnöksége.

A február 7-iki zeneestélyhez. Vettük és közöljük az alábbi sorokat: „Bizonyos kételemek elkerülése végett szükségesnek tartom, hogy a n. é. közönséget tájékoztassam arról, hogy Schmidt Constanzia a febr. 7-ikén általam rendezett hangversenyen miért nem szerepelt.

TÁRCA.

Kéjutazás.

Irta: **Dessowffy Paula.**

Vegyük az életet úgy, amint van: az édeset a keserűvel; tépjük le a rózsát nemcsak illatáért, de tőrjünk el töveit is...

Azt mondják, hogy minden rosszban van valami jó is, csak meg kell találni; ugyan hát ebben a rossz, háborús világban, a nehéz megélhetés közepette találunk-e már valami jót, örömet? Talán mégis valami tapasztalatokat: megtanultunk takarékoskodni, lemondani; megfízlünk a derecs kenyeret, tej és zsír hiányában vízzel főzünk és gyomrunk jobban tud működni, a felesleges lakmározás hiányában túl nem terheliük, mert a homeopátiikus adagoktól megkönnyebbül az emésztés is.

Kinemondott volna már valamiről le? Mindenki tudja, hogy a lemondás hirtelen kimondva egy pillanat műve, de azon átesni, sokszor kínosabb a foghúzásnál. Utóbbi időben eléggé gyakoroltam magam a lemondásban, de egy esetben olyan furcsán ütött ki a dolog, hogy máig sem tudom, javamra vagy káromra cselekedtem-e? Úgy voltam vele, mint akinek a fogát kihúzzák, hogy nem tudja mit sajnáljon, saját magát, a fogát-e? vagy örüljön az új fogsornak...

Az ember sokszor vesztére kigondol valamit; én is addig törtem fejemben a sok gondolatot, mint a mákot, míg ópiumittasan delejes álomba merültem tőle és nagyon rózsás színezetet akar-

tam neki adni, hát szárontört, mielőtt megvalósult volna. Egy gondolat úz engemet: nem párnák közt aludni, se csatátéren meghalni, csak utazni vágytam, utazni.

Most, épp háborús időben? Nem is olyan messzire, csak le a szomszéd Erdélybe. Örületesezme, kivihetetlen terv, merész vágy, és mégis!

Olvastam az újságban, hogy Erdély felé már megindult a személyvonatok forgalma; mindazonáltal csak az utazók, akinek útja elodázhatatlan, mert rémes lesz a fennakadás, tolongás, lévén nagy katonaszállítás, karácsony, koronázás, — mindez egybevágott.

Elmélkedni kezdtem egy egész esztendőn keresztül. Láttam, amint mindenkor és mindenben alkalmazkodnom kell; ezzel szemben miért ne szerezhetnék önmagamnak örömet? Egy pillanatnyi édes visszontlátásért is képes leszek leküzdeni minden akadályt. Megpróbálom, elmegyek, ha mindjárt három napig oda és ugyanannyit vissza fog kelleni utaznom egyheti szabadidőm rendelkezéséből, ha csak egy napit ottléttel is megelégszem. Ha túlsokan leszünk majd a kupéban, kint fogok állni a folyosón. Máskor is így utaztam; el vagyok szánva mindenre, ha mindjárt félútról is vissza kéne jönnöm...

Mennyi minden lehet ott a felszabadított Erdélyben! Az odagyűjtött aranyak, az elszakmányolt élelmiszer: cukor, puliszkaliszt, no meg petroleum; mindebből hozok majd az én üres kamarámba, melyből már az egér is elköltözött, mert Sanyarú Vendel mintájára van berendezve, tartalma egyenlő semmivel.

Elkezdtem csomagolni; minél kevesebbel indulni, hogy annál többel térhessek vissza. Így, már a ruha is rajtam; minnek volna még egy második, felesleges lenne, most háború van... Elég jólét ez így is ilyenkor, ha 8—9 év előtti széles, lerakott ruhaaljra találtam a garde-robeomban. Háború előtt egy koronáért sem tudtam eladni, most pedig divatot, parádét képez; de ez a háború bennünket korlátol mindenben, pedig ő az, aki pazarul szabja a ruhát kétszerannyi kelméből, a nyaktörő szűk szoknyára félannyi fogyott. Máskor téiben kivágtott topánba, most pedig csizmaszárú magas cipőbe bújtatja a lábakat; ezért van hát a nagy bórhiány... És azért kell nekem Erdélybe mennem, hogy a cipőm talpa ne kopjék?! Mert ittmaradva bejárnám a félmegyét, míg a vonaton egész hetet végigülök vele tiszta cipőspórolásképen.

Hol hát a bunda, téli köpenyeg? Két kérdőjel is elkelve utána! No ez se baj, még ez nem elég akadály; előbb egy tavaszi felsőkabátot felöltve, majd erre egy őszi paletot; így! Ha fáznék, úgy ez kiegészít mindent, ha pedig majd nagyon sok lesz az utas, akitől a kupé befűlik, majd akkor az egyiket leveszem magamról. Egy-két perc még és indulhatok.

Az utca követ mintha egy csapat paripa verte volna fel patkójával, úgy rémlett előttem, pedig csak a szívem dobogása volt, hogy már útban lehettem.

Mikor a vonatra szálltam, oly egekig erő magasságban éreztem magam, hogy ha szent Pétert a mennyország kulcsával kezében meg-

Schmidt Constanzia válaszában jön Eperjesre. szinigazgatónak kérem. Faragó 11-ikén a köv. «Mélyen tisztelt kelt becses leigazgató úr arra, mivel a harr messze van, ha a februári műsor engedni, legdélyt megadni. csém direktor szolgája: *Róna* ismét írtam F. Schmidt eljöhessen levelet kaptam úr! A legnagyobb febr. 7-ikén nem mert itt játszani vagyok. Nagyon akkorra elhalas maradok szívvel. Én nem tehettem felültem a vonat szinigazgatót, en. Ő kész örömmel godtan tértem szép, sikerült e d. u. 1 órakor. «Schmidt műsor sajnálatomra nem legutolsó percben senkit beállítanak változás nem isgató nem akar egyházi karnagy

SÁROS
Asáros szállom mellé.
Kapható a Kőszönykereskedés

pillantottam volna is valahol a túl

A szomszéd könnyűszerrel né tén keresztül az én latba, s kommal sem, hanem lettem volna a

Valahára be székre deponált szemem le voltban hallóképes. Már-már meleg szinte hallani v énekét, a ma «Mennyből az rezzenek, hol felett angyal csemetét, ki tú majd legördíté dalként mérge

Felálltam; de lassan kety lennie, és csak hosszat, itt vár

Végre csak későn is. A vona

Most csak lehet; rém t útjába akad, mindenki egysz mennem sem vízáraddal ér csüngtem az u

Schmidt Constanziát még január elején fölkerem s ő válaszában kifejezte, hogy kész örömmel jön Eperjesre. Ez idő alatt Faragó Ödön kassai szinigazgatónak is írtam, hogy engedélyt kikérek. Faragó Ödön a titkársága által január 11-ikén a következő levelet írta nekem: «Mélyen tisztelt Karnagy úr! Január 10-ikén kelt becses levelére van szerencsém Faragó igazgató úr nevében értesíteni, hogy tekintettel arra, mivel a hangverseny terminusa még nagyon messze van, határozott ígéretet nem tehet, mivel a februári műsort még nem tudjuk. Ha a műsor engedi, legnagyobb örömmel kész az engedélyt megadni. Kiváló tisztelettel van szerencsém direktorom üdvözlését tolmácsolni, kész szolgálja: Róna Valér titkár.» Én erre a levélre ismét írtam Faragónak, tegye lehetővé, hogy Schmidt eljöhesse. Január 30-ikán a következő levelet kaptam Schmidtől: «Kedves Karmester úr! A legnagyobb sajnálattal értesítem, hogy febr. 7-ikén nem énekelhetek a hangversenyen, mert itt játszom; de február 21-ikén szabad vagyok. Nagyon örülnék, ha a hangversenyt akkorra elhalasztanák. Kedves választát várva, maradok szívéllyel üdvözléssel: Schmidt Stanci.» Én nem tehettem mást, mint hogy febr. 2-ikán felültem a vonatra és személyesen kértem Faragó szinigazgatót, engedné el febr. 7-ikére Schmidtet. Ő kész örömmel beleegyezett s elengedte. Nyugodtan tértem Eperjesre, előre is örülve, hogy szép, sikerült estélyem lesz. Mire febr. 7-ikén d. u. 1 órakor a következő táviratot kapom: «Schmidt műsorváltozás miatt a legnagyobb sajnálatomra nem mehet. Faragó.» A távirat a legutolsó percben jött s így már nem tudtam senkit beállítani. Tudomásom szerint műsorváltozás nem is volt, hanem Faragó szinigazgató nem akarta elengedni. *Hemerka Gyula* egyházi karnagy, zeneiskolai tanár.

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

Asárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltüntető térképmelléklettel. :: Írta *Dvortsák Győző*.
Kapható a Kósch Árpád írószersz. és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K. 80, vidékre 1 90 f.-ért.

pillantottam volna, úgy bizonyára még most is valahol a túlvilágon tévedeznék...

A szomszéd állomásra érve, a leszállás könnyűszerrel ment, de ott az utasok gyülekezésén keresztül utat törni képtelenség volt, még az én latba sem számított, semmitmondó alkommal sem, hát még akkor, ha téli bundába lettem volna agyonfászlizva...

Valahára bejutottam a váróterembe, ott egy székre deponálván magamat, bóbiskálni kezdék, szemem le volt hűnyva, de füleim vatta hiányában hallóképességüket kétszeresen gyakorolták. Már-már meleg családi körbe varázsolt képzetem, szinte hallani véltem az erdélyi pásztorok szent énekét, a magam hangja is belé tercezett: «Mennyből az angyal lejött hozzátok»; felrezenek, hol és miképp? Hát láttam magam felett angyal képében egy kézen hordozó kis csemetét, ki türelmetlenkedve az anyja öléből majd legördítette magát nyakamba és altatódalként mérgesen fújta a riadót...

Felálltam; hol az óráim? Négyet mutat, ejnye de lassan ketyeg, a vonat is késik, már itt kéne lennie, és csak várok még három, négy óra hosszat, itt várok.

Végre csak mindennek eljön az ideje, ha későn is. A vonat nagy gőzerővel pőfékelve előáll...

Most csak hamar kifelé! Igen ám, de nem lehet; rém tolongással egyik a másikának útjába akad, senki sem kívánna lemaradni; mindenki egyszerre tódul a kijárási felé. Nekem mennem sem kellett, úgy vittek, mintha egy vízáraddal érkeztem volna a vonathoz; úgy csüngtem az utasok nyakában, mint egy zsúp

Kereskedelmi Takarékpénztár

..... Részvénytársaság .....
Eperjes, Főutca 133. (Pulszky-házban).

Váltók leszámítolása 6%-kal.

Takarékbetéteteket 4%-kal kamatoztatunk.

Financzírozások és hitelek nyújtása.

HIREK.

A hóember.

Az iskolásgyermekek nagy hóembert készítettek a külvárosban az utca szélén. Fejére lyukas pléh-edényt tettek; szájába egy régi cserépipát akasztottak és két kezefejére rongyot csavartak. A jobbkezeből egy rozsdáutte fanyelű bicska villogott elő...

Az utca másik oldalán, a hóemberrel szemben két fűszerkereskedés állott és egy trafik. Erre a túlsó oldalra vetette két barna, dióhéj szemét a hóember.

A hóember reggel készült és mindjárt keltekezése napján különös megfigyeléseket tett, melyekről senkinek sem számolt be, mert titoktartó és fölényes ember volt. Bár érzelmeit csak a lelkébe írta, mégis meg kellett halnia, mert gondolkozni és érezni próbált, mint sok szerencsétlen ember.

Verőfényes, a házakat hidegen bearanyozó délelőtt volt. És a hóember igen elcsodálkozott, hogy más teleken több embert látott az utca közeletén végigsietni; több életkedvnek, bizalomnak, megelégedésnek, örömmel volt a szemtanúja, mint mostan és kevesebb elnyűtt cipőt, sápadt arcot, gondot, bánatot vett észre, mint a mostani télen. És nem tudta megérteni mindezt, mert újszülött volt, kinek kevés ideje van a tapasztaláshoz. Ő nem tudta, hogy a fegyver, a haza, a robot, a kenyér és ezer más tényező az, mely elviszi hazulról az apát, mely elkergeti a nőt a gyárakba, hivatalokba, kórházakba, üzletekbe; ő nem tudta, hogy azért hálnak, be-

szalma a vízözönből kiálló fagalyon, a többiek pedig úgy egymás mellé voltak préselve, mint a fűgék a koszorúban.

Gyenge vállaim fel fogvák a súlyos helyzetet, míg még lélegzeni tudok, gondolám, jó lesz életjelt adni magamról és elkiáltam magamat: segítség! A kellő intézkedés rögtön meg is történt, de még mielőtt torkonragadhattak volna, lázzal vegyest meglepett a torokfájás és azért még ez sem hátráltatott. A hordárom segítségével a másik pillanatban végre-valahára felkerültem a vonatra.

Ilyen látványosságban részesülni, ami ott volt, nem tréfa! Annyi helyem sem volt, hogy a saját bőrdömön ülhettem volna... Szegény podgyászom csak úgy roskadozott a sok ráhalmozott útikosártól. Ha legalább én ültem volna rá, most nem lenne ily behorpadott... És én itt minden hely nélkül, lázban, torokfájásban utazni akarok, és félholtan hazatérni visszajövet?! Ha már élni kell, legalább egészséges legyek! «Vissza!» E szónál keserves lemondást éreztem ugyan, de nem tudom, egyszerre mi fogott el, túlerő vagy gyengeség, midőn utolsó pillanatban a vonatról leugrottam, még mielőtt az velem továbbrobogott volna...

Hazafelé a kis szomszéd vonatunk kávéőrli módjára már javában darálta izzó szikráit, midőn a szalonkocsiban is csak, tizenhat utasa között, az egyik sarokban lévő zsölye kartámlájára ülve találhattam némi pihenőre, de olyan összetörtnek éreztem magamat, mintha valamelyik ünnepi kalácsot készítő konyhában a nagy mozsárban engemet döngettek volna agyonra.

tegednek meg a gyermekek, iskolásfiúk oly nagy számmal, mert nincs, aki otthon rájuk vigyázzon; ki meleg ételt adjon nekik és meleg ruhát.

De úgy dél felé megtudta ezt is. A túloldalon a trafik előtt nagy tömegben gyűltek össze a férfiak, főképen katonák, és dohányt, szivart, cigarettát akartak venni, de nem lehetett, mert mindenkinek csak kimérten adtak a keserű dohánylevélből.

A hóember két dióhéj szemét a katonákra meresztette, miközben lassan-lassan derengő gondolatok kezdtek ébredni lelkében:

— Valami különös állapotnak kell lenni, hogy a trafikba csak csendőreszti be az embert, mint az igaz lelkeket a mennyországba Szent Péter. Abban is rendkívüliséget látok, hogy több katona, mint civil verekszik egymással azért a hitvány nikotin-füstért — gondolta magában a hóember és tovább szívta kihűlt, durva cseréppipáját.

A trafik mellett lévő két üzletbe asszonyok mentek. Közülök valamelyik palástoltan rossz kedvvel így szólott:

— Az élelem nem elegendő; a pénz kevés; odakint tombol a háború és ideháza sír a reménytelenség a reszkető holnap és a sanyarú ma miatt. Diadalt ül nagy halottai felett Mors imperátor... a leghatalmasabb úr...

A hóember most már sok mindent tudott. Tudta, hogy háború van, hogy a megélhetés nehéz; hogy sok embert virágzó korában ragad el a halál; hogy betegkékké lesznek a gyermekek; elvéreznek a fiúk; elvéreznek az apák; és sápadtakká lesznek az anyák.

De a hóember még így is csak keveset tudott. Például nem tudta azt, hogy az ember az egyedüli lény, ki disztिंगválni tud a szeretet és gyűlölet között; aki tudja, hogy az élet lényege a békeességben rejlik és mindezek dacára is egy bizonytalanabb, szegényebb jövővel cseréli fel a jelen élet melegségét, családi örömeit és békéjét. A hóember nem tudta azt sem, hogy az ember egyedül az a teremtmény, ki magasztos elveket, ideálokat, eszményeket hordoz a lelkében, de aki mindezek dacára is jobban

Pár órai késés után valahára és csak ha már itthon lehettem! Szobám melege felolvastotta a jégkérget megfagyott reményeim felett és nyugalmas ágyamban helyreállott az egészségesebb, józanabb álmom...

Másnap gyors kicsomagolással iparkodtam megmenteni az életnek meglapított podgyászom tartalmát. Mennyi kár benne! Emitt három darab kenyér kiszáradva, egy tenyérnyi lankadt szalonna; háromnapi elemőzsia, egy favágó részére is bőven elegendő. Amott a termosban a tea még megmaradt melegen, annyi a haszon mégis legalább, mert ha a háborúban sokat is kell nélkülözni, háromnapi utazás alatt is koplalni túlságos volna, akkor már csakugyan úgy néznék ki, mint a befalazott Ubrik Borbála...

Szemem előtt elvonulva nézem a sok füstbement tervet és megpillantom a Kolozsvárig megváltott jegyemet, melyet a szomszéd állomásig vettem csak igénybe. Szent Isten, hol keressem a kárpótlást! Ennyi veszteséget ki nem heverhetek...

Azóta elmúlt néhány hét és elkészült számadásom; a kivonat kitűnőnek bizonyult, A végeredménnyel azt értem el, hogy megtanultam jobban lemondani, megismertem az utazás leggyorsabb és legolcsóbb módját háború idején; mert az udvarias Máv. megtérítette fel nem használt jegyem árát. Ennek fejében jövőben egy más útirányban talán szerencsésebb utazást fogok feltalálni; de míg odáig juthatok, megelégszem ezzel is egyelőre, hogy következetes voltam, el is indultam és vissza is tértem időre...

szereti a háborút, mint a békét, mert a világtörténelem tanúságai szerint száz esztendő közül kilencvenkettő háborúban telik el és csak nyolc vékonypéznű évecske bujdosik remegve a békének harmonikus hatást kiváltó pagonyaiban. De a hőember azért volt hőember, hogy azt se tudja, hogy egyedül az ember az, ki a szellemiség monopoliumát élvezzi és ennek dacára is a főúr és bankár, a földbirtokos és pénzember, a parasztasszony és a kalmár nem tud és nem akar menekülni a haszonlesés nyűgétől.

Ha a hőember mindezt tudta volna, akkor minden bizonyonnan elszorodott volna és még hidegebbé vált volna az arca, mint amilyen tényleg volt.

De a hőember mindezt nem tudta. Két barna, dióhéj szemét a túlsó oldalra vetette és nézte, miképp lökdösik egymást az emberek a trafik körül és hallgatta, miképp szidják az asszonyok a boltost, hogy minden olyan drága és miképpen sopánkodnak, azon hogy teljesen széttörtött a béke aranypohara. Előtte mindez nagyon szokatlan jelenség volt. Ezt más években nem tapasztalta. Mindez igen nevetségesnek tűnt fel előtte. Úgy tetszett neki, hogy minden ember mostan egy tarkára festett harlekin az élet nagy tragiko-komédiájában. És a máskor annyira közömbös hőember mostan mosolyogni kezdett.

És mosolygott délelőtt tizenegy órától kezdve egészen kettőig. Nézte az embereket, a házakat, a napot és a felhőtlen eget. Addig kacagott, mosolygott, míg egészen elolvadt.

A földön pedig, a vízben és sárban egymáshoz simul a törött pipa, az üres, foltozott bográc, a rongydarab és a rozsdás, fanyelű bicska: az élet vanitatum vanitas-ának szerény, szomorú szimbolumai. *Marencsin Zoltán.*

Hubay-hangverseny. Városunk közönsége bizonyosan a legnagyobb örömmel veszi tudomásul, hogy a világhírű hegedűművész és zeneszerző, *Hubay Jenő* városunkban hangversenyezni fog. Minden valószínűség szerint jövő hó első szombatján — március 3-ikán — lesz a hangverseny a városi Vigadó nagytermében. A hangverseny összjövendelme a *sárosi* hadiárva alapját fogja növelni. Lapunk jövő számában módunk lesz már bővebb közleményt adni a hangversenyt illetőleg.

Újabb kitüntetés. *Berzeviczy Andor* cs. és kir. alezredes és a 3-ik dragonos-ezred jelenlegi parancsnoka, az északi harctéren, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartásáért a múlt év elején a Signum laudis-szal, később a III. osztályú hadiékítményes katonai érdemkeresztrel, és karácsonyra Vilmos császár által a II. oszt. német vaskezesettel lett kitüntetve.

Hősök jutalma. Dr. *Rosenberg Mór* eperjesi ügyvédet, a 39-ik honv. tábori tarackezred zászlósát az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért kis vitézségi ezüstéremmel tüntették ki.

Hősök listája. E héten újabb kimutatást kaptunk azokról az eperjesiekről, akik a háború folyamán az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukkal felsőbb elismerést érdemeltek ki. Eszerint signum laudist kapott *Zsidi István* 30. honv. gy.-ezredbeli százados; hadiékítményes 3. oszt. érdemkeresztet és signum laudist *Melczér Aladár* 21. honv. gy.-ezredbeli százados; kis ezüstöt *Debrő István* 2. tiroli vadászezredbeli hadapród; vaskezeset *Hajdu Vilmos* 67. gy.-ezredbeli stájeri szállásmester. A 66. gy.-ezredből bronzéremet *Laxkucz Naffen* szakaszvezető, koronás ezüst szolgálati érdemkeresztet vitézségi szalagon *Dvorzák Rudolf*, *Gevurz Izrael* számv. hiv. tiszték és *Zworski Zsigmond*, *Mausner Pál* I. oszt. számvevő altiszték.

Lelkészi kinevezés. Dr. *Novák István* püspök *Midlik Elek* gyertyánpataki helyettes lelkészt Abódra h. lelkészül kinevezte.

Tanítói kinevezések. A vallás- és közokt.-ü. miniszter *Gajdos Valéria* istvánvágyási r. kath. el. isk. tanítónőt a turzófalva—irtványi áll. el. iskolához, *Gajdicsné Possler Irma* a bártfai áll. iskolánál alkalmazott helyettes tanítónőt a nyírbátori áll. el. iskolához, *Facsó Irén* zsebefalvai r. kath. el. isk. tanítónőt a lénártói áll. el. iskolához, *Fanovich Auguszt* balázsvágási g. kath. el. isk. tanítónőt a laczfalui áll. el. iskolához, *Kassay István* demétei áll. el. isk. helyettes-tanítót a keczerpálvágási áll. el. iskolához, *Kopcsák Mária* tótraszlaviczai áll. el. isk. helyettes-tanítónőt a csarnólaki áll. el. iskolához, *Lingsch Erzsébet* nyársardói áll. el. isk. helyettes-tanítónőt az istvánvölgyi áll. el. iskolához, *Nedved Gusztáv* delnekakasfalvi kincst. r. kath. el. isk. tanítót, valamint nejét, *Nedvedné Erdélyi Valéria* okl. tanítónőt a tiszafai áll. el. iskolához rendes tanerökké kinevezte.

Kitüntetés a halál után. Ófelsége az ellenség előtt elesett almási *Balogh József* 3. honvéd tábori ágyúezredbeli századosnak, vitéz és eredményteljes magatartása elismerésül, a hadiékítményes III. osztályú vaskoronarendet adományozta.

Adomány. Az Eperjesi Takarékpénztár a g. kath. alumneum javára 100 kor.-t adományozott.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Zsagora Mihály* eperjesi jogszigorlót, EPERJES laptársunk munkatársát az eperjesi m. kir. pénzügyigazgatóságához adóügyi biztossá kinevezte.

Új vöröskereszt-fiókegylet Tótsóváron. Sóvár és környékének közönsége *Klauszer Kálmán* eperjesi járási főszolgabíró kezdeményezésére megindította az akciót egy vöröskereszt-fiókegylet megalakítására, mely munkából az oroszlánrész *Dobránszky János* tótsóvári r. kath. plébánosnak jutott, ki agilitásával s fáradhatatlan buzgalommal teljesítette a taggyűjtés nehéz feladatát. Az alakuló-közyűlést január 28-ikára hívta össze, melyen ismertette a Vöröskereszt-intézmény nemes célját, a közgyűlés vezetésére *Porubszky Béla* főbányahivatali főnököt kérték fel a jelenlevők, ki a megbízatást készséggel vállalta s a feladatot a legnagyobb precizitással végre is hajtotta. A közgyűlés kimondta a megalakulást s megválasztotta a tisztikart és választmányt. Elnökké: *Porubszky Béla* alapítótagot, a vöröskereszt hadiékítményes díszjelvényének tulajdonosát, társelnökké: *Porubszky Béláné* sz. Kovássy Kornélia alapító-tagot, a vöröskereszt hadiékítményes díszjelvényének tulajdonosát, alnelökké: *Dobránszky János* alapító-tagot, r. kath. plébánost, társalelnökké: *Szecskey Dezsőné* úrnőt, titkárrá: *Orosz Tamás* erdőmérnököt, gondnokká: *König Sándor* nyug. hajózási felügyelőt, orvosá: dr. *Barcsy Lajos* bányafőorvos, alapító-tagot, jegyzővé: *Dull Gyula* kezelő-segédtszítet, pénztárossá: *Köhler József* áll. el. isk. igazgatót; választmányi tagokká: *Porubszky Béláné* a. t., br. *Ghillány Lászlóné*, *Nemes Károlyné* a. t., *Szecskey Dezsőné*, *Kriszta Gyuláné*, dr. *Barcsy Lajosné* a. t., *König Sándorné* a. t., özv. *Havrilla Andrásné*, *Török Lipótné*, *Porubszky Béla* a. t., *Dobránszky János* a. t., *König Sándor*, *Várjon Géza*, *Kriszta Gyula*, *Szecskey Dezső*, *Koscs István*, *Homicskó János*, *Krisztmann József*, *Karpenzi József* és *Kotunovics Jánost* választották meg. Az új elnök megköszönvén a bizalmat úgy a tisztikar, mint a választmány nevében, buzdító beszéddel bezárta a közgyűlést. A tagok száma eddig már meghaladta a kétszázat s az aláíráások még tovább folynak. F. évi február hó 19-ikén műkedvelői előadás rendezését vette tervbe a fiókegylet vezetősége, a másor lapunk legközelebbi számában lesz közölve.

Az ügyészség kezébe adják az árdragítókat. Az árdragítókra nézve nagyon szomorú következményű belügyminiszteri rendelet érkezett az alispánhoz. A rendelet intézkedik, hogy azok, akik árdragítás, élelmiszerhamisítás, a maximális árak túllépése folytán mondatnak bűnösöknek kihágásban, büntetésüket ezentúl nem a rendőri fogdában, hanem az ügyészségi fogházban kötelesek kitölteni. Ilyen büntetések halasztására csak a legkivételegebb esetben adható engedély.

Adomány. Az *Eperjesi Takarékpénztár* 100 kor.-t, a *Villamvilágítási és Erőátviteli r.-t.* 25 koronát adományozott a kir. kath. főgimn. szegény tanulóit segítő egyesület alumneuma javára. Ezekért a nemeslelkű, jótékony adományokért ezúton mond hálás köszönetet a segítőegyesület vezetősége.

Lakpénz. A vall.- és közokt.-ü. miniszter *Dóri Ernő*, az úszfalvi áll. elemi iskolához szolgáltatásra beosztott áll. tanító részére évi 240 kor. lakpénzt engedélyezett.

Korpótlék. A vall.- és közokt. ü. miniszter *Schweighoffer Tamás* bártfai áll. polgári iskolai tanár részére I-ső ötödéves korpótlék címén, a fennálló szabályzat értelmében, évi 200 kor.-t engedélyezett.

Iskolabezáratás. A pécsújfalvi áll. el. iskola és óvoda a községben uralkodó vörheny-járvány miatt a vármegyei alispán rendeletére bezárattott.

Tanítóváltozás. *Mauritz Gizella* orsói ág. h. ev. elemi iskolai tanítónő állásáról mult évi december 30-ikán lemondott, miután az alsó-lechnici (Szepesm) elemi iskolai tanítónői állásra lett megválasztva; *Gajdos Valéria* istvánvágyási róm. kath. iskolai tanítónő január 12-ikén Hámor községbe (Borsodm.) új tanítónői állomására távozott.

Iskola megnyitásának elrendelése. A lemesi járás főszolgabírája *Lemes* községben a kanyarójárványnak megszűnése folytán, s miután a szükséges fertőtlenítések is megtették, az ottani áll. iskolának megnyitását elrendelte.

Váltakozó tanítás engedélyezése. A giráltyi áll. el. iskolai igazgatóság előterjesztésére, az előadott indokokra való figyelemmel, vármegyénk kir. tanfelügyelője megengedte, hogy az iskolánál a III—VI. osztályaiban a váltakozó tanítás vétessek alkalmazásba és pedig akként, hogy a III. osztály külön és a IV—VI. osztályok egy csoportot képezve, váltakozó tanításban részesíttessenek.

Szolgáltatételre való beosztás. Vármegyénk kir. tanfelügyelője *Csehák Emma* kinevezett áll. elemi iskolai tanítónőt a szinye-újfalvi róm. kath. elemi iskolához osztotta be szolgáltatételre, a hadban levő tanító helyettesítésére; míg *Ferenczy Erzsébet* kinevezett áll. elemi iskolai tanítónőt szolgáltatételre a tótsóvári áll. elemi iskolához osztotta be.

Nyugdíjintézet felvétel. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Takács Lászlóné* sebesalgyói róm. kath. iskolai tanítónőt 1909. július hó 30-ikától kezdődő nyugdíjogosultsággal és 1400 kor. javadalommal; továbbá *Varjú József* megyei ág. ev. iskolai tanítót 1916. évi január hó 15-ikétől kezdődő nyugdíjogosultsággal és 1200 kor. javadalommal és *Ledvák Irén* palonczai áll. óvónőt 1916. szept. 18-ikától kezdődő nyugdíjogosultsággal s 1100 korona javadalommal az országos tanítói nyugdíjintézetbe felvette.

Hadi-zászlószög beszerzése. *Selmecsi Félix* hazslini r. kath. el. isk. tanító az iskola részére saját költségén egy hadi-zászlószöveget szerzett. Nevezett tanító ezen eljárásával nemcsak a hadi-jótekonyság javára adakozott, hanem a mostani rendkívüli időkre emlékeztető szép jelvényt is szerzett az iskolának.

MA

SZERKESZTŐ
REMENYIK LAJÓ
WICK GYUL.

A lap szellemi r.
vonatkozó közlem.
Flórián-utca 4. szá.
küldendők.

Isko

Holtbizonyosnak a háború után nevelés után, több a nevelésre. Az, ma is beválnak elég; ellenségeink összeszedni magunk mekeiket nevelni óhatatlanul magunk nemcsak pénzzel lennünk, hanem békében s háború az öltője maga, s

A háborúval kahasábjain, Szilágyi szellemesen — az embernek lenni. Nélkülünk; Nagy hogy az utcára bá tárcát s biztos lehet már régen lejárt, na becstelenségek stb csak szemétszékrel jelent épp most az emberek nem indiai társaság kivételesen az volt hogy az emberek anyagi s 10 millió bogaruk és bolond értékelik az ember mert ez a szemlélmesebb, azt érti Bocsánat, hogyjuk kapzsi, rémsokan az erkölcs s vallás mint amennyi a bi die Welt s ez büoka. Az se igaz, háborút: Rule Brit alles, Nagyszerbia szavak, nem, lénköpeny tévesztő.

És most ked pillanatig vigyázn hogy botlik a jóhi jobb tanítóinknak emberek, kik azt k hogy «enrichissez hanem Mikeást, a fülükbe, amiért papjaik jutalomért jövendölnek dag fejedelem, ki kinek egyetlen lé ezek is pénzelnék den anyagi vágya lakni s jóllakni leh is teljesít: én ne hatok színházba, utazhatok, a pénz van befolyása, hata Mädchen für alles csak Évát tántorí Vengerkákát, han emberi méltóság becsületesen pénz államnak minél töb of life»-od, a te e kérdés, ez meghos jutnak iskolatársai csos, híres festő, mind meghalt; az óvjon Isten úgy, Egyet-mást aka mondani, est mo

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:

KÓSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Iskolai könyvtár.

Holtbizonyos s szent előttem, hogy az iskolának a háború után sokkal jobban kell néznie a nevelés után, több s nagyobb súlyt kell fektetnie a nevelésre. Az, hogy katonáink, hála az Égnek, ma is beválnak e förtelmes, véres vészben, nem elég; ellenségeink is fognak haladni, jobban összeszedni magukat, jobban nevelődni s gyermekeiket nevelni, az ő nagyobb igyekvéstük óhatatlanul maga után vonzza a mienket is. Mert nemcsak pénzzel s fegyverrel kell készenlétben lennünk, hanem erkölcsi erőben is, ez dönt békében s háborúban, nem a rideg szám, sem az ölgép maga, sem az ezüst golyók, sem a sekk.

A háborúval kapcsolatosan olvastam Az Újság hasábjain, Szilágyi Géza tollából tárcát, melyben szellemesen — az ő módja — mutatja ki: szegény embernek lenni. No, békeidőben sem kell büszkélkednünk; Nagy Alfréd angol király ideje, hogy az utcára bátran lehetett letenni pénzes tárcát s biztos lehetett felőle, senki sem veszi fel, már régen lejárt, napról-napra történnek lopások, becselenségek stb., úgy, hogy az újság sokszor csak szemétszékény. Dr. Kadosa Marcelltól megjelent épp most tárcá a VILÁGBAN, hol vitatja, az emberek nem materiálisok, az angol kelet-indiai társaság vagy a holland-indiai társaság kivételesen az volt, s csupa okosság. elfelejtették, hogy «az emberek ideálisták, akiknek egyetlen anyagi s 10 millió immateriális érdekük, vágyuk, bogaruk és bolondériájuk van». Szerinte azért értékelik az embereket mindig vagyon szerint, mert ez a szemlélet a legegyszerűbb, legkényelmesebb, ezt érti meg mindenki leghamarább Bocsánat, hagyjuk az értékelést, tény, az ember kapzsi, rémsokan megszegik az emberszeretet, az erkölcs s vallás törvényét, sokkal többen, mint amennyi a bíróság elé kerül: Geld regiert die Welt s ez bűn s a bűnözés intenzív szülőoka. Az se igaz, hogy az idealizmus csinálja a háborút: Rule Britannia, Gloire, Deutschland über alles, Nagyszerbia, Unita Italia idealisztikus jel-szavak, nem, lényege idealisztikus, csak a köpeny tévesztő.

És most kedves olvasó, kérem, tessék egy pillanatig vigyázni, mint iskolai példa érdekes, hogy botlik a jóhírű zsurnaliszta, idézek: «Legjobb tanítóinknak végül is nem azokat tartják az emberek, kik azt kiabálják, amit ama Napoleonka, hogy «enrichissez-vous!» gazdagodjatok meg, hanem Mikeást, aki átkot s pusztulást dörög a fülükbe, amiért «fejedelmek ajándékért ítélnék, papjaik jutalomért tanítanak s prófétáik pénzért jövedőlnék». Hi:zen ez az éppen, a gazdag fejedelmek, ki a jólét tengerében él, próféta, kinek egyetlen létjoga, raison d'être-je a vallás, ezek is pénzelnék anónsen. A pénz kielégít minden anyagi vágyat: jól enni, inni, mulatni, jól lakni s jóllakni lehet rajta, szellemi, lelki vágyakat is teljesít: én nem vehetek könyvet, nem járhatok színházba, koncertbe, képtárakba, nem utazhatok, a pénzes ember teheti, csak ennek van befolyása, hatalma, ő a falu, a város direktora, Mádchen fúr alles. A legcsábítóbb kígyó nemcsak Évát tántorítja, s Pásztor Árpád írhatja a Vengerkákát, hanem Ádámot is, arculcsapja az emberi méltóságot: detronizálni kell, szerezz becsületesen pénzt is, hogy sok jót tethess, az államnak minél több adót fizethess, a te «standard of life»-od, a te életmódod is jobb lehet, ámbár kérdés, ez meghosszabbítja-e életedet; eszembe jutnak iskolatársaim: kúriai bíró, miniszteri tanácsos, híres festő, befolyásos, gazdag ügyvéd, mind meghalt; az elpuhulástól, élvezetektől is óvjon Isten úgy, mint a bútól s nélkülözésektől. Egyet-mást akarok e sorokban a nevelésről mondani, est modus in rebus. Hetenként kez-

deni vagy befejezni lehet az oktatást exhortációval, az egész iskola összegyűl, az igazgató vagy egy tanerő beszél barátságáról, szülői tiszteletéről, hazafiságról, majd bűnök- s erényekről általában vagy specialiter, szorgalomról, takarékos-ságról stb. Évekig megtartottam s volt eredmény. Úgy mint a katonáknál van jelszó, az iskolában is lehet heti jelmondat, a tábla első sorában elfér s mindennap a hetes tanuló tanítás előtt elolvassa.

Arról szó se lehet, hogy az olvasókönyvet az első laptól az utolsóig elolvastatjuk — e badarságot is hallottam már —, hanem az olvasmány összekötésében van a tanult tananyaggal, az étellel, az évszakkal stb., de a heti jelszó- s a hozzá kapcsolódó exhortációval is, s ez egyheti élelmény keretében mozoghat; előfordult valami: csíny vagy betegség, haláleset, ez adja a témát. Ha az írásbeli a IV. osztálytól felfelé is innen meríti tárgyát: annál jobb, az iskolában oktatás alapján megállapítani, táblára íratni a mondatokat s ezt tisztába íratni, hogy mutató legyen a tanfelügyelőnek — így mondta nekem egyszer egy breszlai tanító —, ilyesmit nem teszünk. Exhortációim alkalmával imádkoztam hangosan Hock János imakönyvéből, kihagytam a felekezeti vonásokat, majd ugyanígy Löw Immanuel s Kiss Arnoldéból.

E jelmondatokkal stb.-vel kapcsolatban kellene az iskolai könyvtárt is rendezni, osztályozni vétkes s erények szerint, tartalmuk szerint s ezekre való tekintettel kiadni a könyveket; persze erre jó volna, ha egy jó könyv több példányban volna meg, sokkal jobb, mint sok s köztük mit sem érő könyv is. Most kaptam kézhez a hamburgi PÄDAGOGISCHE REFORM ez évi 3. számát, összeállítása: tetterő, vezető-ambíció, pajtási érzület, hősök, vallásosság, egyéniség, erkölcsiség, állami nevelés. Én másképen soroznám, úgy, hogy nevelési céljaimat jobban szolgáljam; úgy, mint a tanításban nem tanítunk káoszt, hanem methodikai egységeket, úgy a neveléshez egy-egy erény vagy bűn kapcsolataival külön időt szánunk, az iskolai könyvtár is ennek szolgál, habár a tanuló csak később olvashat róla, mert az illető könyv egyelőre más kezében van, a fő, hogy az év leteltével minden tanuló olvasott legyen megfelelő könyveket, minden osztályban megérthetéséhez mérten Gondolom, vannak irkák is, hol hátoldalukon ily nevelő szentenciák vannak, mindenesetre hasznosak volnának. Csak annyit tudok, valamint tennünk kell, talán e bemutatott út használható.

Freund Bernát.

Hősök emlékének megőrzítése.

A közös mult, az együtt átélt szenvedések és az együtt átélt dicsőség aranybroncsba fonódnak, amely nemzetté fűzi össze a formátlan embertömegeket. Hazánkban a közös emlékek és ideálok kultusza talán még nagyobb jelentőségű, mint más országokban, mert nagyrésztben neki kell pótolnia a közös eredet és az egy-séges anyanyelv összefogó erejének hiányát. Mindig bizonyos kárára volt nemzeti fejlődésünknek, hogy a magyarság legfényesebb történelmi hagyományait faji különbség nélkül nem vallhatta magáénak az ország minden polgára. A Rákóczi-hagyományok például közelebb hozták a magyarsághoz a tótokat és a ruténeket; s a negyvennyolcas szabadságharc szívében magyarrá tette a hazai németseget. A most folyó háborúban az ország összes népfajai hű egyetértésben, az áldozatkészségben versenyezve harcolnak a magyar birodalom életéért és jövő nagyságáért. A történelmi fejlődés ezzel egy lendületet nyert, a modern magyar állam-

eszmé megértése és átérzése általánossá lett, s a közönség érzéseinek új, gazdagon buzgó forrásai nyíltak meg. A mi nemzedékünk kötelessége, hogy ezt a kincset kimentse a pusztulásból, hogy teljessé és fényessé tegye és hogy a jövő nemzedékek hasznára fordítsa. Első feladatunk, hogy közös nagy harcunk szörnyű szenvedései mellett emlékeztetessé tegyük népünk előtt annak dicsőségét is. Ne legyen az országban olyan kicsi falu, ahol emlékmű nem őrti a háború hőseinek hírét; és ne legyen az országban olyan katonasír, amely ki nem fejezi azt a gondolatot, hogy a pihenő harcos nemcsak egy család vagy egy népréteg, hanem az egész nagy nemzet kedves halottja.

Alig dördült el a világháború első lövése, melynek nyomán kiömlött az első drága vér és utolsó dobant egy hősi szív, máris mindenfelé felmerült az a kegyeletes óhaj, hogy elesett hőseink emléket méltó módon kell megőriztetni. A haza védelmében megdicsőült vitézeink egy része jeltelen helyen vagy tömegsírokban alusza örök álmát. Nem mindegyiknek jutott emlékkő, és ha jutott is, fájdalmas kérdés, hogy meddig maradhat azon a helyen és ki gondolja majd messze idegen földön a drága hantokat? Ez okból vált egyre általánosabbá az a kívánság, hogy idegen földben, valamint itthon nyugvó hős katonáink sírjai maradandó és méltó módon jelöltessenek meg. Épp így nyilvánult meg az a jogos és elismeréseméltó törekvés is, hogy közös emlék hirdesse az egy csapattheshez vagy ezredhez tartozó katonáknak, valamint az egy községből elszármazott hős szülőknek dicsőséges emléket. Ezeknek a kegyeletes és hazafias törekvéseknek hathatós támogatását tűzte ki feladatául a Hősök Emlékét Megőrzítő Orsz. Bizottság emlékmű- és katonasír-osztálya. Hogy kitűzött célját minél biztosabban és eredményesebben érhesse el, szövetkezett a legilletékesebb hazai művészeti egyesületekkel. Ezek: a Magyar Képzőművészek Egyesülete, az Országos Magyar Iparművészeti Társulat, a Magyar Műnők-Epítész-Egylet és a Magyar Építőművészek Szövetsége. E művészeti egyesületek közül az Országos Magyar Iparművészeti Társulat már előzőleg több eredményes pályázatot hirdetett alkalmas emlékműtervekre, a Magyar Képzőművészek Egyesülete, a Magyar Műnők- és Építész-Egylet pedig készséggel hívta fel tagjait a fennforgó célokra megfelelő tervek készítésére. Ugyanezt tette a Magyar Építőművészek Szövetsége is, melynek tagjai előzetes megállapodás alapján a hún hős-legenda Isten Kardjának érdekes és alkalomszerű motívumait alkalmazták minden tervükön és Isten Kardja Hősök Emléke címen ki is adtak egy tervsorozatot, amelyet a Hősök Emlékét Megőrzítő Országos Bizottság rendelkezésére bocsátottak. Az ekképpen egybegyűjtött értékes anyagot az Országos Bizottság gondosan átvizsgálta és a legmegfelelőbb terveket kijelölte a megvalósításra és sokszorosításra. Az elkészült tervezésekről tehát katalógus-sorozat készül, mely sorozat első számát betekintve, méltán ajánlhatjuk kartársaink különös figyelmébe. A katalógus a közönség tájékoztatása végett jegyzéket is tartalmaz az emlékművek és műemlékek hozzávetőleges áráról. Ezen költségvetés a mai rendkívüli gazdasági viszonyok figyelembevételével készült és bizonyosnak látszik, hogy a háború után az előállítási anyag olcsóbbodása és a munkaerőhiány megszűnése következtében az árak lejjebb szállnak. Amennyiben tehát a községben a mostani rendkívüli időkből kifolyólag valamelyes emlékmű felállítása adódnék elő, annak szakszerű és minden tekintetben méltó megoldása céljából elsősorban is kívánatos

az ügyben a Hősök Emlékét Megőrkítő Országos Bizottságnak a megkeresése, egyáltalában az ügyben minden irányban való tájékozódás végett, mely bizottság írásos megkeresésre is szíves készséggel áll a közönség rendelkezésére, szívesen ad útbaigazítást a bizalommal hozzája fordulóknak és szíves segítségére igyekszik lenni testületeknek és magánzóknak egyaránt, hogy kegyeletükhöz méltó módon áldozhassanak. A megkeresések az említett Bizottsághoz: Budapest, VII., Károly király-út 3. sz. alatt intézendők.

A minden tekintetben dicső és fenséges s a mostani nagy időkhoz fűződő emlékek méltó megőrzése végett, vagyis a hősi halált halt kedves halottaink iránti kegyeletünknek teljes kifejezése végett megfelelő emlékművek létesítése érdekében amidőn kartársaink meleg érzéséhez fordulunk, egyben azon reményünknek adunk teljes kifejezést, hogy a kultúránk megértve, a művészi színvonal megvédése és támogatása szempontjából lelkes buzgalommal állanak az előadódó szükséghez képest útmutatással és a helyes irány és gondolat felfogásához és keresztülviteléhez, s nem késnek tájékoztatásukkal a műemlékek felállításáról, melyek hivatva lesznek a jövő nemzedékeknek tanúbizonyságot szolgáltatni a kegyelet adójának méltó lerovásáról azokért a dicsőséges hősi halottakért, kik készek voltak hazájukért életüket is feláldozni oly célból, hogy ezáltal a jövő nemzedékek életboldogulását a haza földjén elősegítsék, s nyugodt és meglegedett munkálkodásukat lehetővé tegyék.

Amidőn mindezeket kartársaink becses figyelmébe ajánljuk, egyben azon reményünknek adunk kifejezést, miszerint tetteikben igazolni fogják a most ismertett irányban kifejtett munkásságukat és nem fognak késni ez irányban történt közbelépésükről és eljárásukról a kir. tanfelügyelő hatóságunkban aktaszérenként szolgáljon bizonyítással az utókornak, hogy a vármegye tanítósa, felismerve az ügy fontosságát, eredményesen és szíves készséggel fejtette ki közreműködését a hősök emlékének méltó megőrzésére, melyből a jövő nemzedék példát és tanulságot meríthet és fellelkesül a multak dicső emlékein. **Wick Gyula**

Körlevelek.

412—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén lévő összes népoktatási intézetek tanerőihöz.

A véres harcokban elpusztult a nemzet virága. Ifjak és öregek dallal ajkukon, bokrával sapkájukon és a lelkesedés lángjával szívükben mentek meghalni azért a szentelt földért, melyet hazának nevezünk. Mit adhat vajjon a haza, a nemzet cserébe — elköltözött és kihűlt szívű hős fiaink? Vajjon elég-e az, ha drága emléket szívébe zárja? Aligha. Hiszen mi is véges lények vagyunk, nem bízhatjuk a hősök nagy tettének méltó és örök időkre szóló megőrkítését a mi véges megőrzésünkre. **Emlékjelet** kell tehát állítani nekik, kőbe vésett, ércből alkotott, fából faragott, vagy ecsettel festett oly emléktáblát, oszlopot, emlékművet, síremléket, mely hosszú idők multán is megállítja az élet vándorát és figyelmezteti a nemes, emberi, honfűi önfeláldozásra és lelkesíti az eszményi példaadáshoz hasonló nagy cselekedetre.

Ezen szempont az emberiség erkölcsi nevelésénél rendkívül fontos, melynek érvényre jutása érdekében vajjon kire hárul a feladat, hogy a mai nagy idők gyönyörű tanulságait beoltsa a szélesebb és gyermekibb lelkű népesség szívébe, mint éppen a hazai tanítósa, mely vezetője, nevelője és oktatója a közértelmiségnek.

A Hősök Emlékét Megőrkítő Országos Bizottság azt tűzte ki céljául, hogy hozzásegíti az egész magyar társadalmat, a nagyokat és kicsinyeket, a gazdagokat és szegényeket, a testületeket és magánosokat annak a lehetőségéhez, hogy testületi körükbe, városaikba, községeikbe tartozott és hősi halált halt harcosoknak emléket művészi, magyar jellegű emlékművekkel örökíthessék meg. E cél elérésére egyesítette egy bizottságba a legelső magyar művészeti testületeket, és ezeknek közbenjöttével kitűnő magyar művészek tervezésében egész sorozatát készítette el a művészi emlékműterveknek, melyeket katalógus-sorozatba csoportosított.

A mozgalmat tehát különös figyelmébe ajánlom Címnek és felhívom, hogy amennyiben a működési helyén valamely testület, egyházi hatóság, esetleg maga a tantestület vagy magános ember a testületi vagy családi kötelekbe tartozott hősi halottnak emlékművet kíván emelni,

járjon közbe, hogy a szándékolt hősi emlékművekre az említett bizottságnál tegyen megrendelést vagy egyáltalán e célból bármilyen irányú tájékozódás végett a szóban lévő bizottsághoz forduljon. A bizottság teljesen humánus, hazafias és kegyeleten alapon működik és nincs üzleti célja. Éppen ezért nemcsak emlékműveket hoz forgalomba, hanem segítségére igyekszik lenni testületeknek és magánosoknak abban, hogy kegyeletüknek méltó módon áldozhassanak. Tehát akár művészi emlékművek, emlékek felállításáról, ezzel kapcsolatos elhelyezési kérdésekről, vagy akár egész temető rendezéséről van szó, a bizottság a bizalommal hozzáfutóknak a legmegfelelőbb és legkiválóbb művészi erők közbenjöttével ad útbaigazítást. De az összeállított katalógus is bizonyítja a benne foglalt költségvetéssel, hogy nem üzleti nyereszkedés az alapja.

Az emlékművek megrendelésénél tájékoztatásul közlöm, hogy a nevezett bizottságnak Budapest, VII., Károly király-út 3. sz. alatt irodái és kiállítási helyisége van, ahol művészek látják el a megrendelések ügyét. Írásos megkeresésre, vagy személyes megbízásra rögtön a megjelölt emlékműterv alapján történik az emlékmű kivitele. Amennyiben azonban a megrendelőnek jutányosabb volna, ha a megrendelt emlékmű helyi munkaerővel és a helyszínén található anyagból készítenék, ily alapon is lehet megállapodást létesíteni. A bizottság továbbá tekintettel kíván lenni arra is, hogy amennyiben valamely testület nincs abban a helyzetben, hogy egyszerre kifizesse az emlékmű árát, azt a helyzetet méltányolva, módot ad arra is, hogy a vételösszeg több évre elosztva fizetessék, mire névze a tárgyalások folyamán szintén megállapodás létesíthető.

Szilárd meggyőződésem, hogy tankerületem tanítósa átértve és átérve a jelen rendkívül idők nagy jelentőségét, hazafias kötelességének a most ismertett irányban is készséggel tesz eleget, s az előadódó esetekben útmutatásával és irányításával szívesen áll a hazafias ügy szolgálatába, mely eljárásáról és annak eredményéről annak idején tegyen hozzám jelentést.

Eperjes, 1917. január 30. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

372—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népoktatási intézetek igazgatóihoz és tanerőihöz.

Mult évi november hó 21-ikén 3867. sz. alatt szétküldött körlevelemben felhívtam a tankerületem tanítósa figyelmét az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete által bevezetett hadikölcsön-jegyzés azon előnyös módjára, mely szerint heti 1 kor. befizetés mellett is jegyvezhető hadikölcsön az említett Hitelszövetkezetenél. Ezen célszerű eljárás lehetővé tette azt, hogy a tőkével nem rendelkezők is jegyezhesenek hadikölcsönre, mely kedvező mód kétségtelenül a lakosság nagyobb rétegeiben szíves fogadtatásra talált.

Az említett Hitelszövetkezet, miként azt a fentebb hivatkozott számú körlevelemben előadtam, a tanítók által gyűjtött minden 100 kor. jegyzés után 50 fillért humánus célra ajánlott fel, mely összeg az előzetes közlésem értelmében a hadban elesett tanítók özvegyei és árvái javára fog fordíttatni.

Mint hogy a Hitelszövetkezet a hozzám intézet átirat értelmében a beérkezett jegyzések nagy halmazából bajosan tudja megállapítani, hogy e vármegye tanítósa útján mily összegű jegyzések tétettek, azért tölem kér adatokat, hogy ehhez képest az 50 filléres jutalékokat megküldhesse a felajánlott cél javára. Nehogy tehát a humánus alap csak némi anyagi hátrányt szenvedjen, felkérem Címét, miszerint tegyen nekem legkésőbb 8 nap alatt pontos jelentést, hogy mikor és mily összegű hadikölcsön-jegyzést tett át az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezetének, hogy ennek alapján az esedékes 50 filléres jutalékok átvétele és a megjelölt célra való fordítása iránt haladéktalanul intézkedhessem, mely adatok a vm. hivatalos tanügyi közlönyben közölni fognak.

Eperjes, 1917. január 29. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Figyelmeztető. Az elemi iskola VI-ik osztályú fiútanulóinak száma (annak megjelölésével, hogy ugyanazon osztály leánytanulóinak száma is mennyi) a kiadott körendelet értelmében a vm. kir. tanfelügyelőséghez legkésőbb február 16-ikáig bejelentendő.

Az V-ik hadikölcsön-jegyzés. Annak igazolásaképpen, hogy Sárosvármegye tanítósa a most lefolyt V-ik hadikölcsön-jegyzés körül is általában hazafias buzgalommal fejtette ki tevékenységét és saját példaadásával is igyekezett a lakosság körében eredményeket elérni, szemelvényképpen a következőket közöljük: Csanádi János somosújfalvi áll. elemi iskolai tanító közbenjárására a községben a lakosság részéről ezúttal 2700 kor. jegyzés történt, míg nevezett tanító saját jegyzése 950 kor. és a leányáé 100 kor. Nevezett tanító hadikölcsönre gyűjtött eddig: az I-ső hadikölcsönre 10,000 kor. t, a II-ik hadikölcsönre 20,400 kor. t, a III-ik hadikölcsönre 2700 kor. t, a IV-ikre 8500 és az V-ikre, saját jegyzésével együtt 3750 kor. t. Zelény József alsószalóki róm. kath. iskolai igazgató-tanító gyűjtése az V-ik hadikölcsönre 26,600 kor. s mind az öt hadikölcsönre 96,000 kor. t eredményezett. Köhler József tótsóvári áll. iskolai igazgató-tanító hadikölcsönre ezúttal jegyzett 3500 kor. t és gyűjtött 16,000 kor. t. Podszedly Mátyás budaméri róm. kath. iskolai tanító az ottani plébánossal együtt 23,800 kor. t gyűjtött az V-ik hadikölcsönre, míg közösen atyjával 5000 kor. t jegyzett. Stávorszky Ferenc vargonyi gör. kath. iskolai tanító közbenjárásának eredménye 25,000 kor. hadikölcsön. Lieb Tivadar osztópataki áll. iskolai tanító közreműködésével a községben ezúttal 12,000 kor. hadikölcsön-jegyzés történt, míg a Lieb-család 11,700 kor. t jegyzett, melyből 700 kor. nevezett tanító jegyzése. Balcsik Jánosné tapolcsányi róm. kath. iskolai tanítónő buzdítására a lakosság előbbi alkalommal 11,000 kor. t s ezúttal 9050 kor. hadikölcsönt jegyzett. Mártoncsik Endre hernádszentiváni róm. kath. iskolai tanító közbenjárására a község lakossága 12,000 kor. hadikölcsönt jegyzett. Verespej János lubotényi róm. kath. iskolai tanító 2000 kor. t és nővére 4000 kor. t jegyzett hadikölcsönre. Kővári Mihály jernyei róm. kath. tanító hadikölcsön-jegyzése 2000 kor. Wimpiller Mária bányavölgyi áll. óvónő hadikölcsön-jegyzése 1500 kor. Barbierik Emil zsegyei ág. ev. tanító közreműködése mellett a községben 10,800 kor. hadikölcsön-jegyzés történt, melyből saját jegyzése 4000 kor. Petricskó Győző regettői gör. kath. iskolai tanító gyűjtése saját jegyzésével együtt 1100 kor. Mózer Gusztáv ferzsői áll. iskolai tanítónak hadikölcsönre történt saját jegyzése 800 kor. és gyűjtése 23,450 kor. Kaffan Andor boroszlói áll. elemi iskolai tanító házról házra járva, buzdította a lakosságot hadikölcsön-jegyzésre, minek eredménye lett 15,000 kor. A tanulók hadikölcsön-jegyzése 200 kor., míg az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél heti befizetés mellett 3600 kor. hadikölcsön-jegyzés történt. Chutkó Demeter kurói gör. kath. elemi iskolai tanító latba vetve minden oktatós- és magyarzó-képességét és utolsó 100 koronáját adva példaadásul a hadikölcsönre, eljárása a községben 34,600 kor. jegyzést eredményezett, ami, tekintetbe véve azt, hogy a lakosság elszenvetve a muszka bétörést és majd egy esztendei katonai megszállást, fölötté figyelemreméltó eredménynek tekinthető s hogy nevezett tanító ily jelentős sikert ért el, az mindenesetre a lakosságnak a tanító iránt tanúsított legnagyobb bizalmának a kétségtelen bizonyítéka. Gajdos Elemér terjékfalvi róm. kath. iskolai tanító hadikölcsönre 2000 kor. t gyűjtött. Maczej András mátyáskai gör. kath. iskolai tanítónak a hadikölcsön-jegyzés körül kifejtett tevékenysége 2300 kor. t eredményezett. Szabó István orkutai áll. iskolai tanító az V-ik hadikölcsönre 6500 kor. t gyűjtött. Szeghő István radácsi áll. iskolai igazgató-tanító saját jegyzése hadikölcsönre ezúttal 2250 kor. Szklenár Pál kecerkosztolányi áll. iskolai igazgató-tanító buzgólkodásának eredménye a hadikölcsön-jegyzés körül ezúttal 1700 kor. Rákos István sárosberetói állami iskolai tanító rábeszélésére mintegy 5200 kor. hadikölcsönt jegyzett a lakosság. — Mindezen adatok természetesen nem mérítik ki a vármegye tanítósa példaadását és közreműködését az V. hadikölcsön-jegyzés körül. Itt csupán szemelvényeket kívántunk bemutatni az adatok tömegéből annak igazolásul, hogy a vármegye tanítósa átértve és átérve az ügy rendkívül fontos és a lakosságra gyakorló hatásos voltát, teljes szívvel és lélekkel, mint a nép hivatott tanítója és nevelője, anyagi erejéhez képest saját példaadásával is igyekezett irányt mutatni a lakosságnak, mely közrehatásának eredményét hivatván némileg bemutatni a fentebbi adatok, mellyel tanúbizonyságot tesz ezúttal is a vármegye tanítósa, hogy a nép igaz ragaszkodását és bizalmát teljességgel bírja és azt megőrizni s megerősíteni mindenképp igyekvő törekvése. **W. Gy.**

Szabadság és közokt. ü. min. elemi iskolai tanító május 1-jéig sz. hogy nevezett a megyei kir. tanfelteendőkből segéd.

A vak katon adományozott.

«A Társaság illusztrációi közt magyaros arcképek pedig a koronázás mélyiségeit, aranyurakat látjuk kitűző. Vezetőcíkké a Pr. jeivel foglalkozik, Szabó István írt. utolsó Rybinszki. Andorffy Mária ú. rózsámnak küldött társasági rovat me. aktuális. A TÁRSAS 28, félévre 14, ne számot ingyen kü. IV., Reáltanoda-ut.

Köszönetny rekpénztár az Izr. népkonyhának 500. Kölcsonös Segélyző derber Izsó úr pedi. az Izr. Nőegylet. adományokat hálás.

Szabadság. A miniszter Barna M. el. iskolához beoszt. részére március 1-jé. delyezett.

Iskolának jár bezáratása. Várn. szentistván községbe. kek nagyrészenek ka. dese folytán, a vm. tis. után, a község róm. k. talan időre való bez.

Árdragítók. A pénzbüntetésre ítélt lakost, mert a nála zsírközpontnak nem továbbá *Tarbojovsz* pár női gyermekcip. nára; Mikola Jánosn. nára; *Hers* Mórné drágábban a kenyer. János sósújfalusi lak. amelyet a szakértő. ronáért akart eladr. kapitány megbüntett.

Női kézimunk közokt. ü. miniszter. folyó 1916/17. tanév. áll. elemi iskolában. mellett *Schmidtné* állami elemi iskoláb. Lajosné és a kecerp. *Fedákné* Zaán Ilonát.

Maximálták a lap legutóbbi száma. mely a keményítőt. Eszerint száz kilogr. szörp, dextrin és sz. a legmagasabb ára. rakodó-állomáshoz va. illetve csomagolás né. megszégyesé kihágás. elzárással és 200 kor. tetéssel büntetendő.

Szabadság irodai segédkezéssel. A vallás- és közokt. ü. miniszter *Kiszák Irén* szed iczei áll. elemi iskolai tanító részére a f. évi február 1-jétől május 1-jéig szabadságot engedélyezett azzal, hogy nevezett a szabadság tartama alatt a vármegyei kir. tanfelügyelőség hivatalában az irodai teendőkből segédkezni tartozik.

A vak katonáknak N. N. 1 kor. 50 fill.-t adományozott.

«A Társaság.» Az e heti szám gazdag illusztrációi közt gr. Esterházy Károlyné díszmagyaros arcképe a címoldalt díszíti, belül pedig a koronázási ünnepség érdekesebb szemlélyiségeit, aransarkantyús vitézeket és pálcásurakat látjuk kitűnően sikerült fotografiákban. Vezetőcikke a Pro litteris et artibus kitüntetéjével foglalkozik, novellát Moly Tamás, cikket Szabó István írt. Teveli Mihály folytatja «Az utolsó Rybinszki» című hosszabb elbeszélését, Andorffy Mária újabb sorozatot mutat be «A rózsáknak küldöm» című versciklusából. A társasági rovat most is változatos, érdekes és aktuális. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 28, félévre 14, negyedévre 7 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18. sz.

Köszönetnyilvánítás. Az Eperjesi Takarékpénztár az Izr. Nőegyletnek 100 kor.-t, a népkonyháknak 500 kor.-t, továbbá az Eperjesi Kölcsonös Segélyező Szövetkezet 20 kor.-t, Ferderber Izsó úr pedig 10 koronát adományozott az Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományokat hálásan köszöni az elnökség.

Szabadság. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Barna Mária*, a poprádófalvi g. kath. el. iskolához beosztott áll. el. iskolai tanítónő részére március 1-jéig terjedő szabadságot engedélyezett.

Iskolának járványos betegség miatti bezáratása. Vármegyénk alispánja *Hernádszentistván* községben az iskolaköteles gyermekek nagyrészének kanyaróban történt megbetegedése folytán, a vm. tiszti főorvosnak meghallgatása után, a község róm. kath. elemi iskolájának bizonytalan időre való bezáratását elrendelte.

Árdrágítók. A rendőrkapitány 200 korona pénzbüntetésre ítélte *Altmann Zoltán* né eperjesi lakost, mert a nála talált 250 kiló szappant a zsírközpontnak nem ajánlotta föl. Megbüntette továbbá *Tarabajovszky* Jánosné cipészt, mert egy pár női gyermekcipőt drágán talpalt, 30 koronára; *Mikola* Jánosné sebeskellemesi lakost, mert az áruba hocsátott tejben 5% víz volt, 58 koronára; *Hers* Morné péket, aki 2 fillérrel adta drágábban a kenyeret, 20 koronára; *Mihalcsó* János sósújfalusi lakost, aki egy szekér galyat, amelyet a szakértő 7 koronára becsült, 20 koronáért akart eladni, 50 koronára. A rendőrkapitány megbüntette még 30 koronára *Troszler* Kálmán fűszerkereskedő nejét, mert hústalan napon egy rúd szalámit eladott.

Női kézimunkatanítási díj. A vallás- és közokt. ü. miniszter a női kézimunkatanítással a folyó 1916/17. tanév tartamára az aranybányai áll. elemi iskolában heti 2 óra után 60 kor. díj mellett *Schmidtne Zaremba Irént*; a harsági állami elemi iskolában hasonló módon *Kissely* Lajosné és a keczerpálvágási áll. elemi iskolában *Fedakné Zaán* Ilonát, a tanítók nejét bírta meg.

Maximálták a keményítőt. A hivatalos lap legutóbbi száma kormányrendeletet közöl, mely a keményítőtermékek árát maximálja. Eszerint száz kilogramm keményítő ára 250, szörp, dextrin és szőlőcukor 325 korona. Ezek a legmagasabb árak magukban foglalják a rakodó-állomáshoz való szállítás költségét, zsák, illetve csomagolás nélkül. A maximálós rendelet megszegése kihágás és hat hónapig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Jótekonyság. Az Eperjesi Villamvilágítási és Erőátviteli r. t. igazgatósága a Theol. Otthon javára most már másodízben 50 koronát adományozott.

Az állatvásártérről a sertéskupeceket kitiltották. Hogy az eperjesi hentesek a város közönségét elegendő sertés-hússal elláthassák, a rendőrkapitány megtiltotta, hogy a kupecek 11 óra előtt a vásártérre mehessenek s ott üzleteket köthessenek. Hasonlóképp tilos Sebesen is a sertések összevásárlása, hol a csendőrség gyakorolja az ellenőrzést.

Letartóztatott tolvajnö. A vasúti podgyász vizsgálatot eszközölő Kozák János detektívnek föltűnt *Soltész* Mihályné, a városból kitiltott rovottmultú csavargónőnek a nagy csomagja, fölbontotta és abban 3 pár új női cipőt s különféle edényeket talált. A detektív előállította Soltésznét, kit a rendőrkapitány letartóztatott. Beismerte ugyanis, hogy a három pár cipőt és az edényeket toltak, de hogy kitől s mely üzletben, arra már nem akar emlékezni. Épp ezért a rendőrség fölhívja a károsultakat, hogy a büntügyi osztályban jelentkezzenek.

Jótekonycélú gyűjtés. *Csanádi* János somosújfalvi áll. el. isk. tanító a sárosvármegyei tanítók árvái javára 12 kor.-t küldött a vm. kir. tanfelügyelőséghez, mint gyűjtött összeget. Vármegyénk kir. tanfelügyelője az összeget két egyenlő részre osztva, *Mlinarics* János volt czigelkai és *Ruzsnák* Lőrinc kendei, hősi halált halt tanítók árváinak juttatta. Szolgáljon ez követendő példának a megyénkbeli a háborúban életüket feláldozott tanítók árvái javára a hasonló jótekonny cselekedet gyakorlására.

Elveszített. *Kics* Lipótné magánzónő bejelentette, hogy január hó 18., illetve 19-ikén gyűrtjéből a briliáns követ elvesztette. Megtalálójára 100 korona jutalomban részesül.

Adjuk oda fémünket a hadseregnek! Újból az ország nagyszerű és kötelességteljesítésében példás, páratlan magyar közönségéhez szólunk, amelynek teljesítménye a fronton és a front mögött ércszobornál is maradandóbban hirdeti a nemzet nagyságát, erejét és kitartását. Fém kell a hadseregnek, sok fém, amelyből munició készül, amely védi fiainkat, öli ellenségeinket és amely első kelléke a győzelemnek. Mindaddig elég, sok is volt a fém és a központi hatalmak területén annyit a municiógyártásra alkalmas fém, amennyi — német tudósok megállapítása szerint — húsz évre is elegendő. Ilyen körülmények között fémihiányról beszélni nevetésges dolog. Ellenben megfontolás tárgyát képezheti a fémkészletek gyors mobilizálása, amelyre talán a háború tempójának már végső felfokozása miatt igenis szükség van. Attól eltekintve, hogy hazafiatalan és büntetendő dolog is a fémkészletek be nem szolgáltatása, a saját vérei, katonahozzá tartozói ellen vét, a törvény rendelkezéseinek megszegője, mert rézüstből éppúgy, mint az ólombetűkből municiót gyártanak a hadsereg számára. Éppen ezért mindenkinek oda kell adnia önként és sürgősen beszoigáltatásra kötelezett fémkészletét, még mielőtt megbüntetik, még mielőtt nyíltan pellengérré állítják. A hatóság által megállapított napi árakat a fémbeváltók azonnal készpénzben kifizetik és remélhető, hogy azoknak, akik eddig húzódoztak a fémbes olgáltatástól, vagy bármely más okból akadályozva voltak hazafias kötelességük teljesítésében, most végre felébred a lelkiismeretük, józan emberi érzésük és sietve felajánlják fémeiket municiógyártásra, a hős testvérek, apák, rokonok és jóbarátok védelmére. Meg kell értenie végre mindenkinek, aki a «Hinterland»-ban dolgozik a haza boldogulásáért, a végleges győzelemért, hogy ez is éppen olyan honpolgári kötelesség, mint akár a hadikölcön jegyzése vagy a rekvirált gabona beszoigáltatása.

Nicolai Johansen, Ebba Thomsen és Gunnar Tolnäs — ez a három kiváló filmművész fo-ja ragyogtatni művészetét szombaton és vasárnap az *Urania* vásznán.

Áthelyezések. A vallás- és közokt. ü. miniszter *Fedák* István keczerpálvágási áll. el. isk. tanítót a sajjóházai áll. el. iskolához, *Kocsán* Aladár, valamint neje, *Kocsánné Martoncsik* Mária kiskúndorozsma-külterületi áll. el. isk. tanítót, illetve tanítónőt a tótsóvári áll. el. iskolához és *Sottert* Gizella lénártói áll. el. isk. tanítónőt az abaujszántói áll. el. iskolához helyezte át.

Elszállított sertéskarajok. Általános panasz volt, hogy reggei 8 óra után sertéskaraj már nem volt kapható a húscsarnokban. A rendőrség érdeklődni kezdett, hogy mi ennek az oka s rájött, hogy Abauj-, Zemplén- és Szep-smegyékbeli a kora reggeli vonattal 30—40 asszony jött Eperjesre, összevásárolták a sertés-húst és a 8 órai vonattal már visszautaztak. A rendőrkapitány intézkedett, hogy a jövőben elsősorban a város közönségét elégítsék ki a hentesek s csak azután kaphatnak idegenek mérsékelt mennyiségben sertés-húst.

A filmhiányról a legutóbbi időkben rendkívül sokat olvashattunk a lapokban. És való tény az, hogy amióta ezt a reánk erőszakolt háborút folytatjuk, mint mindennél, úgy a filmnél is bizonyos nehézségekkel kell megküzdeni a mozinak, különösen akkor, amikor mindenféle hangzatos cím alatt, majdnem kivétel nélkül silány, ponyvaszerű darabok kerülnek a piacra. Ezt kikerülendő, az «Urania»-mozgószínház olyan kiváló művészi filmeket biztosított magának, amelyekkel már előre biztos sikert jegyezhet; ezek közül csak egynéhányat említünk meg: «A gyufaárulány» (Hella Moja-film), «A csapda», amerikai életkép, «A halál istennője», «Dinamit», és mindezeknek a koronája egy orosz népdrama: «Orginska Oiga vallomása». Az utóbbi már legközelebb kerül bemutatásra.

A sárosvármegyei hadiárvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. febr. 7-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 23,508-12
Steffkó Nándor sebeskellemesi körjegyző gyűjtése köre területén:	
Alsósebes községben adószedéskor és összeíráskor	177-33
Gr. Wengerszky Hugóné	30-
Weisz Ignác	20-
Weisz Ignác újévi megváltás	10-
Folytin Mihály	10-
Posta József bíró	10-
Felsősebes községben adószedéskor és összeíráskor gyűjtött összeg	184-37
Baran János bíró	10-
Kravjár István	15-
Finta közs. adószedéskor és összeíráskor	157-91
Ilkovits Adolf	18-88
Kellemes közs. adószedéskor és összeíráskor	150-85
Sztopkó Kravjár Mihályné	10-
Inas György	10-
Sebeskellemes községben adószedéskor és összeíráskor	93-30
Regenwasser Henrik	11-
Sebesváralja közs. adószedéskor és összeíráskor	81-36
Scsaviczy Imre szentmihályfalvai körjegyző újabb gyűjtése	10-20

Összesen: K. 24,518-32

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Együttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészégükért és sikeres fáradozásukért — a hadiárvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1917. február 7. Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

A vak katonák részére. Özv. Kubányi Lajosné héthársi áll. el. isk. igazg. tanítónő a vezetése alatt álló iskola tanulóifjúságának szeretetadományaképen 15 kor. 70 fill.-t küldött be a vm. kir. tanfelügyelettséghez azon célból, hogy az a háborúban megvakult hős katonáink javára fordíttassék. Hegedüs Pal magasi róm. kath. isk. tanító növendékei gyűjtéseken szintén a hazánk hősiességében megvakult hősök részére 7 kor. 60 fill.-t küldött be a kir. tanfelügyelettséghez. Az így befolyt összesen 23 kor. 30 fill.-t a nevezett hivatal, nyilvántartásába történt bejegyzés után, az Országos Hadsegélyző Bizottsághoz továbbította.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági és pénzügyi hírek.

Nekünk nem rekvirálnak szén. Ezt írta az osztrák kormány, akitől gázgyártásra szén kért a székesfőváros. De azt, hogy mi nálunk elrekvirálják a mi szénkől az ennévalót, hogy kivigyék a szövetségeseinknek, ezt az ellenvetését a székesfőváros mindaddig nem továbbította a kormánynak. De hát minek is erőlteti a székesfőváros annyira azt a gáztermelést, amirehhez külföldi szén kell hozatni; ennek az árban a külföldnek adózni, hisz ezt most egyenesen büntető tilalom alá helyezte a kormányunk sok minden cikknél. Vezetesse idáig a földgáz, vagy ha már a nagy szállítók meg tudták akadályozni annyi esztendőn keresztül, hogy a székesfőváros, mint legnagyobb fogyasztó vegye kezébe a földgáz ügyét s átengedte a magyar élhetetlenség ezt a kincsünket is az idegen iókének, hát itt van a solymári és pilisvörösvári szén a székesfőváros szomszédságában. Körülbelül kilenczted fillérért elő lehet állítani vele a most már közel nyolcvanszoros áron, hetven fillérért árult villamosságot. Hisz ilyen előállítási költséggel a mindinkább elavulttá váló gázvilágítást ugyancsak ki lehet szorítani.

Disznóhús és zsírja. Igazán távol van tőlünk minden kicsinyesség és irigység. Bármily szerényen élünk is s bár sok okunk van, ma sem zúgolódnunk, hogy megfogyott magtárunkból nagyobb mennyiséget adott át a kormány Ausztriának s hogy ma, mikor húsban és zsírban magunk is nagy szükségét látunk, havonként tizenkét és félezer magyar sertést visznek át az osztrákoknak. Érdekeink főképpen e borzasztó csapás idején annyira közösek Ausztriával, hogy semmiesetre sem engedhetjük hogy a monarchia másik fele bajba jusson. Mi tehát adunk át a magunkéból. Ennek ellenértékét sem hálát, sem elismerést nem várunk Auszriától, de hasonló eljárást kellene követelnünk. A magyar földművelés és állattenyésztés nemes szivességgel siet osztrákország segítségére, de elvárják, hogy az osztrák ipar épp ilyen előzeny legyen velünk szemben. De sajnos, eddig ezt nem tapasztaltuk mert az osztrák ipar halatlan göggel és ridegséggel zárkózik el a bajtársi méltányosságtól s az osztrák szén sem mutat semmi hajlandóságot, hogy a mi tűzhelyeinken váljék meleggé s a mi gyárainkban alakuljon át termelő energiává. Minduntalan panaszkodik hangzanak el nálunk az osztrák ipar rideg magatartása ellen, a múlt hó végén is a cipészek nagygyűlést tartottak s elhatározták, hogy többé nem kapunk cserzett bőrt s ez mindennél így van, nem csoda tehát, ha menthetetlenül elmérgesedik ez a viszony, amely bennünket ma összetart s amelyet mi kell, hogy paritá-nak nevezünk.

Hadikártérítés Romániától — Bulgáriának. Naunk még mindig az összeszámlálását végzik a háborúban szenvedett károsodásnak s úgy látszik, nem is igen sok remény van arra, hogy egyszerre és közvetlenül megtérítsék eze-

ket a károkat. A székeket legalább csak «gazdaságuk minden töle telhető fejlesztésével» biztatják az országgyűlésen. Bulgáriának azonban első dolga volt hogy az oláhországi zsákmányból kártalanítsa azokat a bulgár kereskedőket, akik az oláh támadás előtt meglehetősen nagy összegű rendeléseket tettek Romániában. Természetesen már akkor is csak az összeg előleges megküldése mellett lehetett szó fizetéstől s azután éppen olyan természetesen már kisebb gondjuk is nagyobb volt az «oláh uraknak», mint le is szállítani a már fölvetett pénzért járó árut. Bulgária példája aligha marad követés nélkül, legalább furcsa volna, hogy amit megtehet az egyik szövetségese, azt nélkülöznie kellene a többinek.

Tatárka, muharmag, takarmányborsó, lóbab és búkköny. A Haditermény r-t megbízást ad bizományosainak arra, hogy a tatárkát, muharmagot, takarmányborsót, lóbabot, búkkönymagot korlátlan mennyiségben vásárolják. A vásárolt tételekért a következő árat fogják fizetni mm.-ként: tatárkáért 200, muharmagért 130, takarmányborsóért 66, lóbabért 56, búkkönymagért 40 korona. Bizományi díj fejében métermázsánként 5 kor.-t fog a H T a bizományosnak megtéríteni. A fenti árak egészséges, száraz, rostált árukra vonatkoznak. Kevésbé jó minőségű áruért megfelelően olcsóbb ár fizetendő. Sz. L.

Felelős szerkesztő: Dvortsak Győző. Kiadótulajdonosok: Koós Ernő és Frigyes.

DR. PALÓCZ k. egészségügyi tanár ...
v. körházi specialista orvos
Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes bizalommal felismeri és gyógyítja úgy férfiaknak, mint nőknek a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel. hétköznapokon d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbélyeges levélre szívesen ad **díjtalan** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kúrával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

*Cipőstál hajaj de drága
Kamar PALMA védőt raju*

Eladó
Árok-utca 9. szám alatti
HÁZ.

Feltételek dr. Weiszer Emil ügyvédnél (Eperjes, Fő utca 29) tudhatók meg.

VISZKETEGSÉGET

rüht, sömört legbiztosabban elmulasztja a **barna zsír.** Kis tégely K 160, nagy tégely K 300. Családi adag K 900, utasítással rendelhető dr. Fleisch E. Korona-gyógvtárától. Győr

Eperjes szab. kir. város tanácsától.

449/1—1917. kig. szám.

Hirdetmény.

Blasz Dávid és Szeiner Henrik eperjesi lakosok, a Bártfai-út 21. szám alatti ház telkén egy **ronggyűjtő- és rongyosztályozó-telep** létesítésének engedélyezését kérelmezték. Ennek folytán Eperjes szab. kir. város tanácsa, mint elsőfokú iparhatóság az 1884. évi XVII. t.-c. 27 § a alapján a helyszíni tárgyalást elrendeli s annak fogantatására határidőül 1917. évi február hó 22-ik napjának d. e. 3 óráját a helyszínre kitűzi.

Erről a közönséget az idézett törvényszakasz rendelkezéséhez képest azzal értesíti, hogy mindazok, akik a szóbanforgó ipartelepnek létesítése ellen akár magán-, akár köztekinetből kifogást emelni óhajtanak, azt a kitűzött helyszíni tárgyalásig az iparhatóságnál írásban, a tárgyalás napján pedig a helyszínen megjelenő hatósági kiküldött előtt előszóval bejelenteni annál is inkább el ne mulasszák, mert ellenesetben a kérelmezett telepengedély, ha ezt egyébként köztekinetek gátolni nem fogják, a később jelentkezők érdekeinek és jogainak figyelmen kívül hagyásával is meg fog adadni.

Eperjes szab. kir. város tanácsának 1917. évi február hó 6-ikán tartott üléséből.

Faragó József s. k.,
kir. tanácsos, polgármester.

Kibérlésre kerestetik

a vármegyei gyalogsági
laktanya közelében egy

lakás

valamint nagyobb kert, mező; azon-
kívül egy zöldségterme-
lésre alkalmas telek.

Részletezett ajánlatok a bérletösszeg megjelölésével „M. G.” jelige alatt, dupla borítékban a kiadóhivatalba kéretnek. ...

„Jótállás a biztos eredményért.”

Törvé-
nyesen
védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány
és fajbaromfitenyésztőnek nagy-
szerű találmánya a

„PATKÁNI”

patkányirtó-szer (nem mérge), mely
emberre és háziállatokra nem ártal-
mas és fölülmul minden más irtószert.

1 doboz ára 3 K, mely ele-
gendő körülbelül 60 patkány kiirtásához.
Minden dobozhoz használati utasítás
van mellékelve. Ismertető prospek-
tus, melyben le van írva, hogy kü-
lönféle nagyságú gazdaságban hány
adag használható, kérésre ingyen
küld a PATKÁNI-gyár egyedüli
elárúsítója, a Torontáli Agrárbank
Részv.-társaság Nagybecskereken.

500 koronát
fizetek Önnek, ha

„RIA-BALZSAM”

nevű készítményem az Ön tyúkszeméit,
szemölcszeit és bőrkeményedéseit
három nap alatt fájdalom nélkül ki-
nem irtja. Egy tégely ára — jótállási nyilat-
kozattal együtt — 175 K, 3 tégely 4 — K.
6 tégely 650 K. — Sok száz köszönő- és
elismerő nyilatkozat!

KEMÉNY, Kassa I. - Postafiók 12/202

ER

Előfizetési ár
Egész évre ...
Félévre ...
Negyedévre ...
Hirdetési díj: Egyha-
petlitor egyszeri hird-
15 l. Közlemények sor-

Kérelem

A „Hősök
Bizottság” a
helybeli jóték-
állítást rendez-
kiállításon va-
város és a va-
szíves közrem.

Egy nagy-
séről van szó
hogy a várme-
örök időkre
öröktse. Ner-
országgra kite-
mert a meg-
magunkénak
megörökítésér-
vánunk gondo-
a cél, oly na-
hazáért hősi-
lékének tartó-
dozat sem le-
tartozásunkat
Egy egész vi-
fel az élet-
nehéz küzde-
nemzet fiatalj

Sült méz

Irta: P

Hej, ha le tud-
Úgy istenigazában
szárazon — a nev-
történet ez. Külö-
hagyján, de a hős-
páratlanul elűtő ké-
főrendező és min-
dálatot!

Ha sikerült v-
állatkert igazgató-
megnyerni, feltét-
jutott volna osztá-
hogy mint unikur-
belépődíjak melle-
lenségének tudhat-
lyát — hiteles sz-
— nem tudtam e-
sal kellett tapaszt-
bekövetkezését n-
világnak az egyke-
ellenben egy kőb-
tizetekkel előbb s-
nyelmű megsértés-
történeti igazságn-
előrevetik árnyék-
csupán «esemény»
de valósággal a